

Žnalecky
rosudek a správce

~~PRVÍ SNE~~ ~~MU~~

pro GP ČSR

9+16 listů

V-6301

MU

Poštovné paušalováno

V Praze dne 31.1.1972

Příloha k č. R-0044/01-42

Generální prokuratuře
odboru vyšetřování

P R A H A .

Č.j. II/3 Vg 1 /69 - 1391.

Věc: Dr. Milada HORÁKOVÁ a spol., - zpráva o došetření.

Na základě Vašeho dožádání ze dne 19.5.1969 a 23.1.1970, byla Vám dne 27.května 1970 pod č.j. IM-305/30-70 předložena zpráva, obsahující částečné výsledky Vašeho dožádání.

Na základě Vašeho přípisu ze dne 27.5.1970 byly Vám dne 8.července 1971 pod našim č.j. IM-305/30-70 zaslány k Vašemu č.j. II/3 Vg 1/69 -1391 protokoly vyslechnutých příslušníků MV.

V předchozí zprávě byl Vám také předložen seznam včetně adres všech bývalých příslušníků MV, tak jak bylo požadováno.

Pracovní skupina, pověřená provedením dokončení Vašeho požadavku, provedla všechna opatření k tomu, aby zjistila potřebné podklady pro Vámi požadované údaje. Na základě prováděných zjištění sdělujeme následující:

K požadavku, uvedenému na straně 3 Vašeho dožádání ze dne 19.května 1969, kde je uvedeno: "u trestného činu vyzvědačství podle § 5, zák.231/1948 Sb, byli obviněni odsouzeni pro svůj styk s řadou osob, kterým byl dán charakter reprezentantů cizí moci nebo cizích činitelů nebo osob, které byly členy organizací, jejichž účelem je vyzvídat státní tajemství. Podle obžaloby se v daném případě jedná o tyto osoby:

Lawrence STEINHARDT, bývalý velvyslanec USA,
Mary Vance TRENTOVÁ, býv. II. tajemnice velvyslanectví USA,
Jack C. NOVÁK, býv. letecký pomocný attaché,
Milton FRIED, bývalý sociální attaché,

Louisa SCHAFFNEROVÁ, býv. III. tajemnice,
všichni pracovníci velvyslanectví USA v Praze.

Herold D.L. GIPSON, bývalý první tajemník britského velvyslanectví v Praze,

Anthony J. WILLIAMS, býv. III. tajemník,
Adrian L.Mc. LAUGLIN, vicekonsul,
všichni pracovníci britského velvyslanectví v Praze.

Maurice DÉJEAN, býv. velvyslanec Francie v Praze,

Julian FLIPPO, býv. vojenský attaché,

Georges HELIOT, býv. vojenský attaché,

Dr. Ivo MURKO, býv. chargé d'affaires jugoslávského velvyslanectví
v Praze.

B.E.M. Robert MAUROY, plk., býv. vojenský attaché belgického
vyslanectví v Praze,

L. RIVENES, bývalá úřednice norského vyslanectví v Praze.

Cizí státní příslušníci:

Vlasta VRÁZOVÁ, vykázána z ČSR,

Helena FISCHEROVÁ, redaktorka americké tiskové agentury United-
Press,

D.A. SCHMIDT, dopisovatel listu New York Times (všichni státní
příslušníci USA).

Mary BAKEROVÁ, úřednice United Press,

Leslie HILL, učitel angličtiny (oba britští státní příslušníci).

ESSERTIEROVÁ a MONTAGNIAS (francouzští státní občané).

Raymond MERTENSEN, belgický státní příslušník.

POSSE - BRÁZDOVÁ, švédská státní příslušnice.

Norští státní příslušníci:

KINDINGSLAND, poslanec norské sociální demokratické strany,

ANDERSON, tajemník norského svazu politických vězňů,
dále

inž. ŽEMLA,

František AMBROŽ,

Jiří CORN,

Jaroslav HOŘEJŠ,

Růžena PELANTOVÁ,

A. KVAPÍLOVÁ,

Dr. Eduard TÁBORSKÝ

Arno HAIS,
Václav HOLUB,
Anthony RUMBOLDT,
BOLTON,
František HAŠEK,
Karel WERNER - DOLEŽAL,
dr. Vlastimil CHALUPA alias major KRÁL,
OTÍK,
RUDA."

K výše uvedenému seznamu žádáte o podání zprávy, zda se jednotlivé osoby zabývali špionážní činností vůči ČSR, zejména jak se případná špionážní činnost těchto osob konkretně projevila v tr. věci obviněné Dr. Milady HORÁKOVÉ a spol.

Komise po prostudování materiálu, které se podařilo shromáždit, zjistila, že zjištěné skutečnosti byly zadokumentovány při vyšetřování a jsou obsaženy ve vyšetřovacích spisech.

Kromě těchto zjištění, ze kterých byly v původním trestním řízení v tr. věci Dr. Milada HORÁKOVÁ a spol., vyvozeny závěry o špionážní činnosti shora uvedených osob vůči ČSR, zjistila komise pouze k některým osobám následující:

- 1) Lawrence STEINHARDT, býv. velvyslanec USA, plnil na území ČSR úkoly, související s činností špionážní. Zprostředkovával a udržoval styky s osobami, které se touto činností proti ČSR zabývaly. (kp.t Emanuel VOSKA a další) .
- 2) Jack NOVAK, nar. 17.11.1921, přidělenec vojenského leteckého attache USA, byl dne 4.11.1949 přistižen při vybírání mrtvé schránky a byl vykázán z ČSR v listopadu 1949 z důvodů provádění výzvědné činnosti.
- 3) Anthony J. WILLIAMS , nar. 28.5.1923, tajemník BVV v Praze, převzal podle poznatků MV, místo po BAKEROVÍ a získával zprávy o politické situaci.
- 4) Julian FLIPPO, býv. vojenský attache FVV, byl vyhoštěn z ČSR v březnu 1949.

5) Vlasta VRÁZOVÁ, nar. 18.6.1900. Ve skupinovém vyšetřovacím spise NYGRÍN Karel, je mimo jiné uvedeno: Vlasta VRÁZOVÁ. K její osobě se ve spise uvádí: prog. NYGRÍN měl spojení na USA velvyslanectví prostřednictvím Vlasty VRÁZOVÉ. NYGRÍN též od VRÁZOVÉ žádal, aby v prvé řadě americké sociální pomoci ČSR pomáhala rodinám politicky postiženým a dal jí seznam asi 20 osob, propuštěných z míst. Dále žádal VRÁZOVOU, zda by jako americká státní občanka mohla doručit na americké velvyslanectví plk. MICHELOVI zprávy, které by NYGRÍN jí dal. VRÁZOVÁ souhlasila. Celkem VRÁZOVÁ předala 9 takových zpráv od NYGRÍNA pro MICHELA. Výpovědi VRÁZOVÉ dle záznamu v archivu jsou zapůjčeny od 30.7.1968 Krajskému soudu Praha, č.j. OR 1 883/49

Pokud jde o ostatní osoby, uvedené shora, nezjistila pracovní skupina jiné skutečnosti a proto je třeba odkázat na obsah vyšetřovacích spisů a výsledky soudního řízení.

V další části dožádání uvádíte, že z materiálů, které jsou vyšetřování k dispozici, vyplývá odůvodněné podezření, že trestná činnost obviněných, jakož i svědků, kteří je usvědčovali, byla jednak vyprovokávána, jednak řízena a kontrolovala orgány státní bezpečnosti a jejich spolupracovníků. Jde především o tyto osoby, jež se touto řídící a kontrolní činností v uvedené trestní věci měly zabývat:

"Jaroslav HOŘEJŠ (JARDA)

František HAŠEK,

Karel WERNER - DOLEŽAL

OTÍK (OTA)

RUDA

KAREL

mjr. KRÁL = dr. Vlastimil CHALUPA".

Žádáte o sdělení, jakou úlohu tyto osoby v trestní věci obv. Dr. Milady HORÁKOVÉ a ostatních obviněných, hrály.

Přes veškeré úsilií pracovní skupiny, nepodařilo se zjistit dostatečné podklady pro ztotožnění shora uvedených osob a zjištění jejich účasti v trestní věci shora uvedené.

K objasnění tohoto požadavku, pokud je to po tolika letech ještě možné, by bylo třeba v průběhu prováděného vyšetřování Generální prokuraturou, zejména pak provádění výslechů bývalých orgánů MV, zjistit bližší údaje k uvedeným jménům, aby mohlo být provedeno ztotožnění a pak eventuálně došetření věci.

Pracovní skupina v souvislosti se shora uvedeným požadavkem, uvádí ještě některé další poznatky z archivu MV k některým osobám, uvedeným v dožádání:

- 1) JUDr. KŘÍŽEK Jiří, nar. 27.5.1893. Ve svazku 77 27 je výpověď zatčeného Dr. Jiřího KŘÍŽKA, obsahující 36 stran o jeho činnosti. V této výpovědi uvádí, že zaujal nepřátelský postoj vůči lid. dem. zřízení, vědomě prováděl protistátní činnost a špionáž, spojil se se zpravodajskými orgány cizí moci, organizoval útěky do zahraničí, atd..
Byl ve spojení s Hežoldem GIPSONEM z anglického VV v Praze, člen IS; v rozhovoru s GIPSONEM pochopil, že tento provozuje v ČSR výzvědnou činnost. Přislíbil mu pomoc s tím, že ale nechce dělat placeného agenta. Dále byl ve styku s II .tajemníkem velvyslanectví BOLTONEM, který jej vytěžoval k politickým událostem a hospodářským otázkám v ČSR.
- 2) Dr. Eduard TÁBORSKÝ, nar. 18.3.1910, za války tajemník prezidenta BENEŠE v Londýně, po válce vyslanec ve Švédsku.
Podle poznatků, které má MV, navštívila na podzim 1948 otce TÁBORSKÉHO, Posse BRÁZDOVÁ ze Stockholmu. Mimo jiné sdělila, že má dále od Eduarda (v emigraci ve Švédsku) vyřídit něco dr. SÝKOROVY, který byl osobním tajemníkem prezidenta Dr. BENEŠE po Eduardu TÁBORSKÉM.
- 3) Dr. prof. Zdeněk PEŠKA, nar. 9.5.1900.
Činnost PEŠKY je obsažena ve svazku V-2614 MV; dne 14.12.1948 bylo podáno trestní oznámení Oblastní úřadovnou StB Praha na osoby z řad pravicově soc. demokratů, kteří po únoru 1948 pracovali ilegálně proti sloučení soc.dem.strany s KSČ a proti zřízení v ČSR. Byli to zejména: DUNDR, KUBELÍK a PEŠKA, člen ústavního právního výboru NS.

Svazek V-6301 MV, díl 1 a 11, zapůjčeno od 14.12.1966 Městskému soudu Praha k č.j. 1Nt-23/66.

V-6301 MV, díl 111, zapůjčen od 29.4.1968 Městskému soudu Praha k č.j. 1 NT-15/67.

V-2614 - Hlavní svazek a vyšetřovací podsvazek, zapůjčeno od 15.6.1963 Nejvyššímu soudu Praha k č.j. 1 Tp-59/63.

- 4) PŘEUČIL František, nar. 9.10.1907, poslanec nár.soc. strany .
Svazek V-6301 MV díl 111, zapůjčen od 29.4.1968 Městskému soudu Praha k č.j. 1 NT 15/67 , V -6301 MV, díl 1 a 6, zapůjčen od 14.12.1966 Městskému soudu Praha k č.j.1NT-23/66 , Svazek V-2192 Blava. Svazek zapůjčen Krajskému soudu Bratislava v roce 1968 k č.j. 23 Tr 36/68.
- 5) Dr. HEJDA Jiří, nar. 25.2.1895. Podle poznatků MV byla v NPT Leopoldov založena illegální strana nár.soc. Její činnost trvala zejména od r.1953 až do vzbouření v roce 1955. V této době byla činnost nejaktivnější. Jako nejaktivnější ve skupině je hodnocen dr. Jiří HEJDA, který mimo jiné dělal odsouzeným přednášky, kde poukazoval na správnost kapitalistického hospodářství a zavrchoval hospodářství socialistické. Mimo to psal básně protistátního charakteru, které se snažil mezi odsouzenými rozšiřovat. Tato skupina měla vypracovaný i program, který údajně v době vzpoury v NPT Leopoldov byl zničen odsouzeným Jaroslavem VRBOU. Vedoucí illegální org. náz.soc. strany si v této době rozdělovali funkce , podle nich v novém uspořádání státu.
- Svazek V 6301 MV, díl 1 a 4, zapůjčen od 14.12.1966 Městskému soudu Praha, č.j.1Nt 23/66 , V-6301 MV, díl 101, zapůjčen od 29.4.1968 Městskému soudu Praha, č.j. 1 Nt 15/67.
- 6) Arno HAIS, nar.3D.11.1893. Podle poznatků MV je zjištěno, že LŮŽA Radomír, nar.17.10.1902 v Praze, uprchl po únoru do zahraničí. Koncem října 1949 odjel LŮŽA z Paříže do Německa a Rakouska. Objížděl špiónážní centra Rady Svobodného Československa, provedl nábor nových agentů pro špiónážní službu a jejich instruktáž. S LŮŽOU spolupracoval také Arno HAIS, předseda organiza-

nizace soc.dem. v Paříži. Po jeho odjezdu do Londýna 5.5. 1949, se stal LŮŽA předsedou místo něho.

V Londýně HAIS intenzivně pracoval na vytvoření tzv. výboru na obnovu svobodných odborů v ČSR a stal se vedle F.NĚMCE a B.VILÍMA jedním z čelných představitelů. Ve Francii HAIS pracoval pro francouzskou špionážní službu.

- 7) ZEMÍNOVÁ Fráňa, nar.15.8.1882, svazky V-6301 MV, díl 1 a 14 zapůjčeny Krajskému soudu Praha, č.j. 8 Tp 136/65, odesláno z MV 3.9.1965. Svazek V-6301 MV, díly 2 až 13, zapůjčeny Městskému soudu Praha, č.j. 1 Nt 23/6, odeslány 14.12.1966.
- 8) JUDr. Milada HORÁKOVÁ, nar. 25.12.1901, svazek V 6301 MV, díl 1 a 2, zapůjčen Městskému soudu Praha č.j 1 Nt 23/66 od 14.12.1966. Svazek V 6301 MV, díl 103, od 29.4.1968 zapůjčen Městskému soudu Praha, č.j. 1 Nt 15/67.
- 9) JUDr. NESTÁVAL Josef, nar. 14.12.1900. Podle poznatků MV hovořil NESTÁVAL ve věznici na Mírově v r.1955 o tom, že v roce 1948 se dozvěděl, že ZELENÝ vede krajskou illegální organizaci nár.soc. a je napojen na HORÁKOVOU. O jakou krajskou organizaci šlo a jakou činnost vyvíjela, neví. HORÁKOVÁ o ZELENÉM nehovořila. NESTÁVAL dále hovořil o tom, že ZELENÝ je jedním z funkcionářů strany nár.soc., kteří jsou na svobodě a kteří převzali ilegální organizaci strany. Ví tom jen NESTÁVAL a ZENKL.
Archiv 19062 MV KALANDRA vypovídá, že dr. PECL hovořil před ním o tom, že dr. ZENKL nechal v Praze jako svého zástupce Dr. NESTÁVALA. PECL jednal s NESTÁValem o navázání spolupráce mezi nár.soc. kruhy kolem Dr. NESTÁVALA a svou vlastní organizací.
Svazek V-6301 MV, díl 110, zapůjčen od 9.2.1968 Městskému soudu Praha, V-6301 MV, díl 1 a 3 zapůjčen od 14.12.1966 Městskému soudu Praha, č.j. 1 Nt-23/66.
- 10) DUNDR Vojtěch, nar. 25.12.1879. Svazek V 2614 MV, hlavní svazek a vyšetřovací podsvazek zapůjčen od 15.6.1963 Nejvyššímu soudu Praha, č.j. 1 Tp 59/63. V-6301 MV, díl 98 až 103 zapůjčeny od 29.4.1968 Městskému soudu Praha, č.j. 1 Nt 15/67. V 6301 MV, díl 1 a 12, zapůjčeny od 14.12.1966 Městskému soudu Praha, č.j. 1 Nt 23/66.

- 11) KALANDRA Záviš, nar. 10.11.1902, svazek V-6301 MV, díl 1 a 10 od 14.12.1966 zapůjčeno Městskému soudu Praha, č.j. 1 Nt 23/66. V-6301 MV, díl 108, od 29.4.1968 zapůjčen Městskému soudu Praha k č.j. 1 Nt 16/67.
- 12) Dr. PECL Oldřich, nar. 14.9.1903, průmyslník a bankér, svazek V-6301 MV, díl 112, zapůjčen od 29.4.1968 Městskému soudu Praha k č.j. 1 Nt 15/67, V-6301 MV, díl 1 a 9, zapůjčen od 14.12.1966 Městskému soudu Praha k č.j. 1 Nt 23/66.
- 13) KLEINEROVÁ Antonie, nar. 23.3.1901, svazek V-6301-MV, díl 1 a 8, zapůjčen od 14.12.1966 Městskému soudu Praha k č.j. 1 Nt 23/66, V-6301 MV díl 105 zapůjčen 9.2.1968 Městskému soudu Oraha. V -471 MV Brno, zapůjčen Krajskému soudu v Brně od 8.9.1967 k č.j. Or III/II-59-50.
- 14) Dr. HOSTIČKA Bedřich, nar. 9.3.1914.
Dr. HOSTIČKA byl zatčen v r.1949 pro protistátní činnost ve skupině KDS (Křesťansko demokratická strana) a odsouzen v r.1950 Státním soudem v Praze ve skupině HORÁKOVÁ a spol.. Propuštěn byl na podmínce vr.1963. V záznamu o pohovoru SNZ z 26.3.1960 je uvedeno, že HOSTIČKA neznal nikoho ze skupiny HORÁKOVÉ, že tyto lidi poznal při soudním přelíčení. K provedeným útěkům do zahraničí sdělil, že páteru HAŠKOVI a MAŠKOVI sám osobně neorganizoval jejich útěk, avšak přiznal, že je doporučil osobám, které jim illegální útěk do zahraničí umožnily.
Při pohovoru podle záznamu SNZ z 29.3.1960 HOSTIČKA uvedl, že se s lidmi ze skupiny HORÁKOVÉ nikdy nesešel. Přiznal, že měl vytvořenou ileg. skupinu, kterou řídil, přejímal různé zprávy a odesílal tyto do zahraničí. Dále zaslal do zahraničí po páteru OPASKOVI rezoluci pro Vatikán. Svou skupinu založil převážně z tajemníků lidové trany. Tito jej sami navštěvovali a předávali mu zprávy. Trestnou činnost páchal proto, že byl silně nábožensky založen.
Svazek V-6301 MV díl 101 byl zapůjčen 29.4.1968 Městskému soudu v Praze k č.j. 1 NT 15/67, svazek V 6301, díl 1 až 13 byl způjčen 14.12.1966 Městskému soudu v Praze k č.j. 1 Nt 23/65.

Pracovní skupina snažila se ve své práci zjistit pro vyšetřování Generální prokuratury maximálně možné poznatky, doklady a pomoci tak vyšetřování Generální prokuratury k možnostem objektivního posouzení celé věci.

Pracovní skupina MV nemůže a také se nesnažila o právní poseuzování zjištěných skutečností.

Přesto však považuje za nutné upozornit na skutečnost, že rozsudek presidia Nejvyššího soudu Prz 5668 ze dne 30. července 1968 je poplatný tehdejší vnitropolitické situaci, což vyplývá i ze samotného období, kdy byl zřejmě s urychlením vypracován a koneckonců nelze přehlédnout ani složení presidia Nejvyššího soudu v tomto období, politické postoje jeho jednotlivých členů, včetně člena presidia dr. Juliuse LEHOTSKÉHO, který emigroval.

Komise MV : ...*mjr. Chýba*.....

mjr. Antonín STÝBLO

mjr. Roboda vt. .....

mjr. Václav SVOBODA

kpt. Kramosil .....

kpt. Václav KRAMOSIL

~~PŘÍSNĚ TAJNÉ~~

Výtisk č. 1

Príloha k č. 03 OS 0044/01-5L

Z N A L E C K Ý P O S U D E K

v trestní věci proti obviněné dr. Miladě HORÁKOVÉ a spol., v níž bylo zahájeno trestní stíhání pro trestný čin velezrady a vyzvědačství podle § 1, odst. 1, písm. a,c, odst. 2, 3, písm. b, c, a § 5, odst. 1, 2, písm. b, c, d, e, zák. č. 231/1948.

I.

K vypracování znaleckého posudku jmenovala Generální prokuratura v Praze na návrh MV ČSSR dne 19. 12. 1969 dva soudní znalce:

pplk. JUDr. Bedřicha HLADÍKA a
pplk. JUDr. Ludvíka ARAZIMA.

II.

Úkolem znalců z ministerstva vnitra bylo ve smyslu dožádání vyšetřovatele Generální prokuratury posoudit a zodpovědět tyto otázky:

- 1/ Zda v roce 1949 - 1950 byly zprávy a zajištěný spisový materiál svým obsahem státním tajemstvím, event. státním tajemstvím zvláště důležitým (uvést konkrétní zprávy a materiály).

- 2/ V případě, že podle obsahu zpráv a písemného materiálu šlo o státní tajemství zvláště důležité nebo státní tajemství, uvést které zprávy a materiál se státního tajemství týká a zda jsou tyto zprávy kvalifikované, event. pravdivé.
- 3/ V případě, že nejde v žádném případě o zprávy a materiál, obsahující státní tajemství, event. státní tajemství zvláště důležité, zdůvodnit, proč se nejedná o materiál a zprávy, obsahující státní tajemství.
- 4/ V případě, že nejde o zprávy a materiál, obsahující státní tajemství, uvést, zda jde o údaje, jejichž tehdejší uveřejnění ohrožovalo zájmy státu, event. údaje a informace, uvedené v § 12, zák. č. 231/48 Sb.

III.

Znalci, vycházejíce z požadavků vyšetřovatele Generální prokuratury, soustředili a prostudovali dokumenty (zajištěný materiál z roku 1949-1950, viz odst. 2, bod 1 - 4) a provedli jejich předběžné posouzení dle Směrnic o utajovaných skutečnostech platných v uvedené době, t.j. v r. 1949 - 1950.

Jedná se zejména o následující směrnice:

- Vládní usnesení ze dne 30. 11. 1948 ve věcech, které mají zůstat utajeny v zájmu obrany státu.
- MNO - seznam skutečností, opatření a předmětů, které musí zůstat utajeny v zájmu obrany státu ze dne 19. 5. 1948.
- Ministerstvo vnitra - Instrukce pro manipulaci s tajnými spisy ze dne 20. dubna 1949 (schváleno vládním usnesením ze dne 15. 3. 1949).

Po konzultaci s pracovníky Generální prokuratury (vzhledem k obsáhlosti zmíněných dokumentů, zahrnujících otázky, týkající se jak problematiky ministerstva vnitra, tak otázek politického, vojenského, hospodářského a mezinárodního charakteru) byli k vypracování znaleckého posudku přizváni odborníci z následujících ministerstev a institucí:

- 1/ Ministerstvo národní obrany
- 2/ Ústřední správa železnic
- 3/ Ministerstvo kultury a informací ČSR,
- 4/ Federální ministerstvo financí
- 5/ Státní banka ČSSR
- 6/ Investiční banka
- 7/ Federální ministerstvo plánování
- 8/ Ministerstvo zahraničního obchodu
- 9/ Ministerstvo průmyslu ČSR
- 10/ Uranový průmysl ČSR
- 11/ Plynárenské podniky
- 12/ Ministerstvo zahraničních věcí

Skupiny odborníků (znalců) z uvedených ministerstev a institucí narazili na dvě překážky:

- 1/ Nejsou k dispozici "podrobné seznamy skutečností, opatření a předmětů, které mají zůstat utajeny pro obranu státu z roku 1949 - 1950 s přesným označením, zda jde o věc mobilizační, tajnou, důvěrnou anebo toliko určenou pro úřední potřeby".

Vypracování těchto seznamů ukládalo "všem ústředním úřadům a úřadům jim na roven postaveným" vládní usnesení ze dne 30. 11. 1948 o věcech, které mají zůstat utajeny v zájmu utajení obrany státu, čl. V, písm. c. Odborníci zmíněných institucí se mohli opírat pouze o směrnice, uvedené v článku III tohoto posudku.

2/ Odstup doby 22 let značně ztěžuje a v některých případech téměř znemožňuje posoudit "kvalifikovanost, event. pravdivost" zpráv a písemného materiálu, který byl ilegálně odeslán dr. HORÁKOVOU a spol. v r. 1949 - 1950 do zahraničí (viz bod 2 požadavku Generální prokuratury).

Přes uvedené překážky podařilo se v některých případech dosáhnout objektivního pohledu na nebezpečnost zpráv, odeslaných v r. 1949 - 1950 skupinou dr. HORÁKOVÉ a spol. do zahraničí a odpovědi na to, zda a v jakém rozsahu tyto materiály na základě tehdy platných směrnic tvorily svým obsahem státní tajemství, event. státní tajemství zvláště důležité.

IV.

Pokud jde o zprávy a zajištěný spisový materiál z roku 1949 - 1950, jedná se o dokumenty, které byly většinou v anglických překladech převážně cestou zastupitelských úřadů kapitalistických zemí, dislokovaných v ČSR, odeslány do zahraničí s určením pro představitele čs. emigrace, pro nepřátelské zpravodajské orgány a jejich představitele, kteří organizovali nepřátelskou činnost proti ČSR a usilovali o zvrácení demokratického zřízení v ČSR, o odtržení ČSR od SSSR a ostatních lidově demokratických států a v konečné fázi o likvidaci socialistického tábora.

Tyto materiály, na jejichž konečném zpracování se podílela obviněná dr. HORÁKOVÁ a spol., byly nalezeny při zatčení dr. PECLA v objektu jeho vily v Řevnicích, Miladina ul. čp. 155 (viz dokument 1/19 a ostatní dokumenty ve svazku č. I).

A.

Z oboru ochrany utajovaných skutečností vojenského charakteru:

(viz znalecký posudek MNO č.j. 001153-15/1970 ze dne 5.5.1970, dokument č. I).

Strana 1 dokumentu 15/8:

- 2/ Letošní manévry byly konány pod heslem "Vydrž" - podle vzoru velení RA. Na hranicích česko-bavorských měly manévry vůdčí motiv "nepřítel z americké zóny vniká do ČSR a naše armáda provádí zadržovací a ústupový boj na linii Žatec - Plzeň, kde bude posílena příchodem RA".
- 4/ Na Šumavě ve třech místech jsou zjištěna minová pole, lehká opevnění, ostnaté dráty. V obytných oblastech jsou opevňovací práce a v lukách se staví palebná stanoviště.
- 6/ MNO nařídilo přejmenování ulic, které svým jménem označují blízkost vojenských nebo strategických objektů.

Strana 2 a 3 dokumentu 1/4:

- 2/ Na poli vojenském
  - a) opevňovací práce na Šumavě,
  - b) poslední manévry konané s námětem útoku západních vojsk do ČSR, ústupových a zadržovacích bojů čs. armády na linii Žatec - Plzeň, kde čs. jednotky budou posíleny RA a vytlačí pak nepřítele.
  - f) podle důvěrných informací ze Slovenska projížděly tímto územím začátkem září asi tři sovětské vojenské divize směrem na jih. Z dalších důvěrných zpráv máme zjištěno, že v posledních 14 dnech projížděly ze so-

větské Ukrajiny přes čop silné jednotky ruského dělostřelectva, a to skoro výhradně KATUŠE.

Podle zpráv z okolí gen. štábu v Praze se zdá, že čs. armáda má být použita pro okupaci dobytého jugoslávského území.

Vyhodnocení:

Dokumenty, předložené ke znaleckému posouzení, obsahují:

1/ Údaje, z nichž je zřejmé, že na Šumavě v přilehlých obytných oblastech jsou prováděny opevňovací práce (viz dokumenty 1/4 str. 2, ad 2a), 15/8 ad A/4, že ve třech místech jsou minová pole, lehká opevnění, ostnaté dráty a v lukách se staví palebná stanoviště (viz dokument 15/8 ad A/4).

Tyto údaje odpovídaly v inkriminované době skutečnosti. Jednalo se o utajované objekty, u nichž již samotná výstavba byla utajována a která ve smyslu tehdy platného předpisu A-II-2, stat 2, čl. a, d, e, byly předmětem státního tajemství.

2/ Údaje o manévrech v r. 1949 (viz dokumenty 1/4 str. 2 ad 2b a 15/8 ad A/2, které konkretizují námět cvičení (manévrů), prostor cvičení (pohraniční prostor jihozápadních Čech), druh procvičované bojové činnosti (obrana s ústupem a přechod do útoku), šířka obranného pásma a směr procvičované útočné operace s údaji o součinnosti s RA.

Údaje odpovídají skutečnosti, byly v inkriminované době utajovány a ve smyslu tehdy platného předpisu A-II-2 stat 2, článek 7 a/l byly předmětem státního tajemství.

- 3/ Údaje o tom, že MNO nařídilo přejmenování ulic, které svými jmény signalizují blízkost vojenských nebo strategických objektů (viz dokument 15/8 ad A/6 neodpovídají skutečnosti).
- 4/ Věrohodnost údajů o tom (viz dokument 1/4 str. 3 ad f), že Slovenskem projížděly začátkem září asi 3 sovětské divize směrem na jih a že v posledních 14 dnech projížděly ze sovětské Ukrajiny přes Čop silné jednotky ruského dělostřelectva, a to skoro výhradně KATUŠE, nelze dnes již ověřit.
- 5/ Údaj o tom (viz dokument 1/4 str. 3 ad C/1), že "podle zpráv z okolí gen. štábu v Praze se zdá, že čs. armáda má být použita pro okupaci dobytého jugoslávského území..." je hrubý výmysl, který nehledě na jeho negativní politický dopad, v té době poškozoval dobré jméno armády a Československé republiky.

Závěr:

Mezi údaji, obsaženými v předložených dokumentech, 1/4 a 15/8 jsou takové (viz "Vyhodnocení" ad 1, 2), které byly v inkriminované době v důležitém zájmu utajovány a ve smyslu předpisu A-II-2 stař 2 článek 7 a, d, e, l, byly předmětem státního tajemství.

B.

Z oboru utajovaných skutečností na úseku dopravy:

(viz znalecký posudek ministerstva dopravy č.j. 0359/1970 z 1. 4. 1970, dokument č. II).

K bodu 1:

V duchu usnesení vlády ze dne 30. 11. 1948 bod 7 a 8, a na základě Úředního listu ČSR, částka 48 ze dne 14. dubna 1953 odst. B,C, bod 9 a 11, byly zprávy, předložené ve fotokopiích skutečnostmi, které tvoří předmět státního tajemství.

K bodu 2:

Zda jsou zprávy, přiložené ve fotokopiích, pravdivé, nelze v současné době posoudit. Jak je uvedeno v bodě 1, byla tato písemnost v době, kdy se tvořila, předmětem státního tajemství, což lze posoudit i z vládního usnesení ze dne 30. listopadu 1948, bod 7 a 8.

K bodu 3:

Podle všech dostupných písemných materiálů lze soudit, že v roce 1949, kdy byl vypracován materiál o vývozu do SSSR, tyto skutečnosti tvořily předmět státního tajemství, a to i kdyby se stupeň utajení snížil na služební a hospodářské tajemství. V žádném případě se tyto údaje neměly zveřejňovat a předávat je nepovolaným osobám, tím méně osobám z kapitalistického zahraničí.

C.

Z oboru ochrany utajovaných skutečností na úseku církve:

(viz posudek ministerstva kultury a informací ČSR č.j. sine/1970 – dokument č. III).

1/ Údaje o umístění duchovních v ústavech PT v materiálu na str. 6

"Do 1. dubna 1949 bylo zatčeno 246 kněží a podle jistých zpráv má tento počet dosáhnout čísla 400 kněží".

2/ Údaje o politickém postoji duchovních T v materiálu na str. 3.

"Komunistický tisk volal po otevřeném projevu loyalty

který některé jiné náboženské společnosti, zejména církve československá, církev pravoslavná, ba i některí činitelé církve českobratrské, evangelické (prof. HROMÁDKA) od prvních dnů v nejmenším nešetřily.

Závažné jsou také údaje v posuzovaném materiálu, pocházející z jednání mezi delegací episkopátu a zástupci ÚAV NF, resp. delegací, složenou z vládních představitelů, konaného dne 17. 2. 1949. Podle protokolu z tohoto jednání (opisy protokolu má k dispozici sekretariát pro věci církevní MK) bylo toto jednání na žádost vedoucího delegace episkopátu dr. TROCHTY prohlášeno za důvěrné.

Na str. 6 tohoto materiálu.

Některé údaje v posuzovaném materiálu jsou takového charakteru, že mohly tehdy vážně ohrozit státní zájem, případně poškodit dobrou pověst státu, zvláště v zahraničí.

Např. na straně 3:

"Na československé zástupce církevní naproti tomu bylo možno podle názoru vládních kruhů činiti politický nátlak, bylo jim možno v krajiném případě vyhrožovat zatčením a jinou persekucí".

Konečně na straně 7 vyplývá z textu tohoto materiálu, že byl určen jako informace pro zahraniční kruhy.

"Tyto okolnosti máme za to, že je třeba i vám na druhé straně oceánu dobře znát .... Snad v tomto směru poslouží i vám mezinárodně, případně k mezinárodní informaci...."

D.

Z oboru ochrany utajovaných skutečností na úseku financí:

(viz posudek a informace prof. dr. Bedřicha SPÁČILA, bývalého náměstka ministra financí z 10. 5. 1970 - dokument č. IV).

K bodu 8:

(zadlužení národních podniků)

"V roce 1948 - 1950 to bylo vážné státní tajemství. Uvedená cifra 143 miliard svědčí o znalém informátorovi.

Výklad platby 10 miliard ve prospěch státní pokladny při současném zadlužení národních podniků je po účetnické stráncenesmysl (vždy na jednom účtě je DAL a na druhém MÁ DÁTI). Toto bylo obratně vypočítáno na zmatení obyčejného člověka, neznalého účetnictví".

K bodu 10:

(rentabilita národních podniků)

"Rentabilita národních podniků byla zpočátku malá. Zadlužení značné, ale ne neúnosné. Bylo lepší nechat pracovat továrnu a postupně ji vybavit, než vyplácet podpory v nezaměstnanosti. Proto se také zpočátku všechna data o národních podnicích, kterých by bylo možno zneužít, nedávala veřejnosti k dispozici, a to ani sněmovně ne. Špičková data znalo jen málo soudruhů. Já jsem je neznal".

"Kdyby zakuklení nepřátelé socialismu nenašepťovali našim dělníkům, tak by se mnoho a rychle změnilo. Poznámky o rezervách z konfiskace jsou již v r. 1949 nesmysl. Těmito jsme nenahradili ani ztráty, které vznikly v našem národním hospodářství, drancování okupantů, fašistů a nacistů. Vypočítáno na obalamucení lidí, které mají příjemci zpráv obstarat".

E.

Z oboru státních financí:

(viz posudek Státní banky československé ze dne 2. 6. 1970 - dokument č. V).

K bodu č. 3:

(odst. IV, strana 4, se říká:)

- a) "Lze vyslovit názor, že údaje o čs. platební bilanci byly i v letech 1948 - 1949 předmětem státního tajemství, podle tehdy platných právních předpisů. Posuzovaná zpráva se nám jeví jako málo kvalifikované sdělení, jež však přesto mohlo přispět k oslabení důvěry v bonitu našeho národního hospodářství a poškodit tak nepřímo naše zahraničně-obchodní vztahy".
- b) Viz posudek ing. Ladislava POLYDORA z býv. Investiční banky čs. V bodě č. 3 na straně 3 tohoto dokumentu ze dne 17. 6. 1970 (dokument č. VI) je uvedeno:
"Materiály, z nichž byly patrný celkové údaje o hospodaření FZH (Fond znárodněního hospodářství) a o jeho vztazích k národním podnikům, např. roční rozvahy, výsledovky, výroční zprávy aj. důležité údaje o finanční a náhradové službě, byly Fondem vedeny jako tajné. Tzn., že např. i údaje o celkové výši kmenového jmění národních podniků, o celkových bilančních ztrátách vyrovnaných Fondem, byly utajovány".

F.

Z oboru státního plánování:

(viz posudek federálního ministerstva plánování z 29. 12. 1970 - dokument VII)

Znalcům tohoto ministerstva byly předloženy k posouzení "Hospodářské zprávy" vypracované Svazem čs. průmyslníků v roce 1949 - 1950. Zejména měli posoudit charakter zpráv

a stupeň jejich utajení v uvedené době. Ve svém posudku znalci m.j. uvádějí:

"Kromě skutečnosti přímého vojenského charakteru obsahuje vládní usnesení č. 1546 ze dne 30. 11. 1948 v oddílu B i některé utajované skutečnosti z oblasti jednotného hospodářského plánu, jeho zabezpečování a realizaci. Jde zejména o údaje o geologických zásobách a těžbě rud barevných a vzácných kovů, veškeré údaje z uranového průmyslu, skutečnosti z oblasti výroby pohonných hmot, zpráva, týkající se jednání, styků a dohod ČSR s cizími státy, jakož i všech jiných opatření v zahraniční politice a v zahraničním obchodě, uveřejňované v Úředních zprávách. Dále některé skutečnosti z oblasti dopravy železniční, silniční, letecké a telekomunikačních zařízení. Tyto skutečnosti, které rovněž v podstatě zabezpečují zájmy ochrany státu, je nutno i dnes považovat za státní tajemství. Tím spíše musely být utajovány po únoru 1948, kdy imperialisté uplatňovali vůči naší republice ostré hospodářské embargo a kdy jejich cílem bylo rozvrátit ekonomiku ČSR".

G.

Z oboru ministerstva vnitra:

Znalci posoudili dokument 3/1 z roku 1949, kde na straně 4 jsou uvedena jména 6 agentů ministerstva vnitra.

Tyto skutečnosti, související se zpravodajskou činností ministerstva vnitra v zahraničí vždy byly a jsou utajovanou skutečností mimořádné důležitosti. Zejména pak vyzrazení konkrétních osob ohrožuje jak zájmy ministerstva vnitra, tak i bezpečnost těchto lidí.

CELKOVÉ HODNOCENÍ Z HLEDISKAZNALCŮ MV

V materiálech, odeslaných v roce 1949 a 1950 dr. HORÁKOVOU a spol. do zahraničí je celá řada údajů, týkajících se jak vnitropolitické situace ČSR, tak utvářejícího se socialistického tábora, vzájemných vztahů mezi státy uvnitř tábora i jeho vztahů s kapitalistickými zeměmi. Materiály ve svém souhrnu, s přihlédnutím k době, kdy byly vypracovány a odeslány do zahraničí, byly velmi potřebné pro činnost nepřátelských rozvědek proti ČSR a celému socialistickému táboru. Jejich nebezpečnost neztratila na aktuálnosti ani s odstupem dvaceti let. Vývoj situace plně potvrdil nebezpečnost činnosti dr. HORÁKOVÉ a spol., jejího spojení s představitelem čs. politické emigrace v zahraničí a nepřátelskými rozvědkami. Jedním z hlavních dokumentů je "memorandum", vypracované a odesланé dr. HORÁKOVOU a spol. do zahraničí v roce 1949, viz příloha č. 1/4.

Dokument č. 3/4 (dopis od PELANTOVÉ - pokyny a šifrovací kód) a dokument č. 1/1 potvrzuje spolupráci PELANTOVÉ a spol. s americkou rozvědkou, a to jak na území ČSR (USA - ZÚ v Praze), tak i na území NSR. Dále potvrzuje organizování útěků čs. občanů (býv. politických prominentů) do zahraničí a spojení cestou ZÚ KS v Praze (USA, norského a dalších) do zahraničí.

O bezprostředních a konečných cílech včetně forem a metod práce vedle "Memoranda" - dokument č. 1/4 a zprávy pro emigrantskou organizaci RSČ (Radia svobodného Československa) - dokument č. 1/6 svědčí zpráva č. 3, dokument č. 5/1, ve kterém se mimo jiné uvádí:

"Ze zpráv zaslaných uvidíš, že jsme se zformovali v nadstranické a mimostranické hnutí čsl. demokratickou opozici v ilegalitě a že soustřeďujeme kolem sebe všechny slušné demokratické lidi, bez ohledu na stranickou, stavovskou, třídní a náboženskou příslušnost. Naším bezprostředním programem je sjednotit domácí rezistenci a vnitřně rozložit komunistickou stranu. Naším konečným cílem je svrhnout komunistický režim, obnovit svobodu a samostatnost naší vlasti, znova v ní zavést osobní a politické svobody a parlamentní demokracii, jakož i uskutečňovat hospodářský a sociální pokrok a přispívat k duchovnímu a civilizačnímu rozvoji občanů i národa".

"Dalším naším programem je převzetí moci ve vhodném okamžiku. Nevíme, stane-li se tak pozdvižením lidu jako důsledku oslabení SSSR a marasu, komunismu či revolucí nebo snad důsledkem válečného konfliktu mezi Západem a Východem".

"Předpokladem úspěchu našeho domácího odboje je naprostá spolupráce s naší emigrací, konkretně s RSČ".

"Podaří-li se u nás rozložit komunismus, bude stejně otřesen v Polsku a Maďarsku. Pro Západ bude mít význam, bude-li jednou bojovati s SSSR na Visle místo na Labi a budou-li ruské okupační armády ve střední Evropě mít ve svém týlu obyvatelstvo protikomunisticky ideologicky připravené a vyškolené, které by mohlo vhodnou osobní agitací rozkládati řady Rudé armády. Rozklad Rudé armády je možný, ba i pravděpodobný".

"K úspěchu naší akce potřebujeme, aby rozhlas byl účinnější, je třeba za všech okolností zharmoznovat rozhlas britský, francouzský a americký".

"Věříme, že naše memorandum na velvyslanectví USA pomůže k tomu, aby rozhlas více a účinněji sloužil naší věci. Ale i za dnešních nevyhovujících poměrů dalo by se více udě-

lat v rámci běžných vysílání". Podkladový materiál pro štvavé vysílání do ČSR se vyskytuje téměř ve všech zprávách, odeslaných do zahraničí.

O zpětné vazbě čs. prominentů v RSČ na dr. HORÁKOVOU a spol. svědčí tzv. "pokyny" (dokument č. 20/3) ve kterých se m.j. hovoří o následujícím:

"Amerika potřebuje dva roky k vyzbrojení, aby vytlačila definitivně Sověty z Evropy. Mezitím bude propagacně využívat hospodářské nesnáze Sovětů a jejich satelitů. Mezi těmito západními politiky, kteří mluví o tom, že se podaří vytlačit Sověty z Evropy bez války, je více přání než reality".

"Věří, že v Německu pomůže nenávist proti Rusku. Západ počítá s Německem jako s důležitým činitelem proti Sovětům".

"Rozpor v komunistických stranách dávají naději, že i v jiných lidových demokraciích se projeví titoismus".

"Názor na činnost doma:

- 1/ Je předčasné a sebevražedné vyvolávat zatím povstání, okázalé sabotáže a spiknutí. Režim rozšiřuje tím počet větších aktivních elementů rezistence.
- 2/ Je především nutná důkladná zpravodajská služba.
- 3/ Promyšlená pasivní rezistence zejména ve výrobě.
- 4/ Pomoc partyzánským skupinám, pokud se spontánně vytvoří.
- 5/ Promyslet akci zastrašování, která je nejúčinnější u malých funkcionářů.
- 6/ Sbírat zprávy o persekuci, mučení a neschopnosti veřejné správy".

Zajištěné zprávy a spisový materiál, zvláště pak zmíněné "MEMORANDUM" tzv. čs. opozice, vedené dr. HORÁKOVOU a spol. včetně zpětných "pokynů", které dostávali od

čs. špičkové emigrace ze zahraničí, soustředěné v RSČ (Radě svobodného Československa) je třeba posuzovat v souvislosti s celkovou tehdejší vnitropolitickou a mezinárodní situací. Bylo to údobí počátečního budování socialistického státu a jeho ekonomiky, ve velmi vyhnaněné mezinárodní situaci, projevující se m.j. v ostré činnosti kapitalistických rozvědek proti ČSSR i celému socialistickému táboru v čele s SSSR. Bylo to období nesmírného tlaku v politické i ekonomické oblasti, při kterém imperialisté používali všech prostředků. Tomuto napomáhaly i zprávy hospodářského, politického a vojenského charakteru, zasílané dr. HORÁKOVOU a spol. do zahraničí.

V Praze dne 26. 1. 1972

pplk. JUDr. Bedřich HLADÍK   pplk. JUDr. Ludvík ARAZIM

